

XLVII MIĘDZYNARODOWY KONGRES EUCHARYSTYCZNY RZYM 2000

DOKUMENTY KONGRESU

Liturgia Sacra 6 (2000), nr 2, s. 177-189

JEZUS CHRYSZTUS, JEDYNY ZBAWICIEL ŚWIATA, CHLEB NOWEGO ŻYCIA¹

**Dokument oficjalny Rzymskiego Komitetu Lokalnego
47. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego**

1. Jubileusz Roku 2000 jest rokiem głęboko eucharystycznym

1. Jubileusz roku 2000 nie tylko wprowadza nas w trzecie tysiąclecie, ale także pobudza do kontemplacji i nowego spojrzenia na misterium wcielenia Syna Bożego. W sposób osobisty i wspólnotowy nieustannie doświadczamy przecież odnawiającej łaski, która płynie z tego misterium i pozwala nam, wsparci tym tchnieniem Ducha Świętego, kroczyć w nowości życia do prawdziwego Źródła Życia. Wierzmy przecież prawdziwie, że „On będąc niewidzialnym Bogiem, ukazał się naszym oczom w ludzkim ciele, zrodzony przed wiekami zaczął istnieć w czasie, aby podźwignąć wszystko, co grzech poniżył, odnowić całe stworzenie i zbłąkaną ludzkość doprowadzić do królestwa niebieskiego”².

Zbawcze misterium Chrystusa, zapoczątkowane w łonie Maryi Dziewicy i w pełni objawione (ukazane) na krzyżu, przenika dzieje i uświęca ludzkość z pokolenia

¹ Tytuł oryginału: *Gesu Cristo unico Salvatore del mondo, Pane per la nuova vita*. Testo-base è stato redatto dal Comitato Locale della Diocesi di Roma a norma dello Statuto del Pontificio Comitato per i Congressi Eucaristici Internazionali. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1998.

² Zob. *Mszał Rzymski*, II prefacja o Narodzeniu Pańskim.

na pokolenie. Pascha Chrystusa jest prawdziwym wydarzeniem historycznym i to zawsze skutecznym, gdyż w każdorazowym sprawowaniu (celebrowaniu) Eucharystii czerpiemy z daru zbawienia, wysłużonego nam przez śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa, aż do Jego powtórnego przyjścia. Eucharystia zatem świadczy o tym, że Bóg jest z nami, jest dla nas i dla wszystkich, bo „w sakramencie Eucharystii Zbawiciel, który dwadzieścia wieków temu przyjął ciało w łonie Maryi, nadal ofiarowuje się ludzkości jako źródło Boskiego życia”³

2. Dla podkreślenia żywej i zbawczej obecności Chrystusa w Kościele i w świecie Jan Paweł II pragnął, aby z okazji Wielkiego Jubileuszu odbył się w Rzymie Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny⁴. Rok Święty zakłada więc żywą świadomość istnienia misterium eucharystycznego, które jest ośrodkiem całego życia Kościoła pielgrzymującego w czasie. Nie są to wydarzenia rozłączne, gdyż znajdują swoje pełne wyjaśnienie w świetle drugiego. Eucharystia jest przecież pamiętką, żywą obecnością Chrystusa, tego samego wczoraj, dziś i na wieki, którego Kościół z wdzięcznością celebrował rocznicę dwutysięcznych narodzin.

3. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny winien dlatego być zarówno dla pasterzy, jak i wiernych, prawdziwym wezwaniem do dowartościowania każdej celebry eucharystycznej, zwłaszcza sprawowanej w niedzielnym zgromadzeniu, w tygodniowej pamiętce Paschy Chrystusa. Do sprawowania tego wielkiego misterium naszej wiary uczestnicy niedzielnej Eucharystii mają dostosowywać swoje życie, co wymaga odpowiedniego przygotowania, właściwego tej rzeczywistości.

W tym celu proponuje się Kościołom lokalnym niektóre myśli do rozważenia, które przy uwzględnieniu różnych kontekstów kulturowych, społecznych i religijnych, mogą być pomnożone i wzbogacone na spotkaniach modlitewnych i na katechezie. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny stanie się bowiem właściwą okazją do wyznania i celebrowania tego, iż „w Najświętszej Eucharystii zawiera się całe duchowe dobro Kościoła, a mianowicie sam Chrystus, nasza Pascha i chleb żywy, który przez swoje Ciało ożywione i ożywiający Duchem Świętym daje życie ludziom”⁵

Treść niniejszego przedłożenia obejmuje następujące zagadnienia: (2) podstawa misterium Eucharystii, a mianowicie nakaz Jezusa czynienia tego na pamiętkę swojej ofiary paschalnej; (3) Misterium paschalne Chrystusa obecne jest w znakach chleba i wina; (4) udział w uczcie eucharystycznej jest uczestnictwem w życiu Chrystusa, od którego otrzymuje się potrzebne dary, zobowiązujące do Jego naśladowania; (5) Eucharystia, jako misterium wiary, zakłada wiarę i umacnia życie z wiary.

³ JAN PAWEŁ II, List apostolski *Tertio Millennio adveniente* (10 XI 1994), 55.

⁴ Zob. *tamże*.

⁵ SOBÓR WATYKAŃSKI II, Dekret *Presbyterorum Ordinis*, 5.

2. „Czyńcie to na moją pamiątkę”

2.1. Od Wieczernika do celebracji eucharystycznej

4. Jezus Chrystus sam zechciał po raz pierwszy celebrować Eucharystię, a następnie nakazał to czynić Kościołowi. W wigilię swojej Męki, kiedy zasiadł do stołu z uczniami, chciał uczynić ich żywymi uczestnikami swojej Paschy: ustanowił Eucharystię jako pamiątkę swojej śmierci i zmartwychwstania i nakazał ją sprawować aż do swojego powtórnego przyścia w chwale⁶.

2.2. Liturgiczna pamiątka ofiary Chrystusa

5. Cała wielkość Eucharystii polega na tym, że poprzez słowa i gesty kapłana, który w imię Chrystusa (*in persona Christi*) przewodniczy zgromadzeniu liturgicznemu, uobecnia się i uskutecznia Pascha Jezusa Chrystusa, „wiecznego i prawdziwego Kapłana, który ustanawiając obrzęd wiekuistej ofiary, pierwszy się oddał Ojcu w zbawczej Ofierze i nam polecił ją nieustannie składać na swoją pamiątkę”⁷.

Nie powtarza się jednak ofiara Krzyża, jak nie powtarzają się inne wydarzenia historyczne z życia Jezusa, ale te misteria Jego życia uobecniają się w czynności sakramentalnej: „W tej Ofierze, Boże Ojcze, my Twój służący oraz lud Twój święty, wspominając błogosławioną mękę, zmartwychwstanie oraz chwalebne wniebowstąpienie Twojego Syna, naszego Pana Jezusa Chrystusa, składamy Twojemu najwyzszszemu Majestatowi z otrzymanych od Ciebie darów Ofiarę czystą, świętą i doskonałą, Chleb święty życia wiecznego i Kielich wiekuistego zbawienia”⁸.

Liturgiczna pamiątka obejmuje całe misterium dziejów zbawienia Chrystusa, Syna Bożego, „zrodzonego z niewiasty” (Ga 4,4). „Ponieważ Ciało, które spożywamy, i Krew, którą pijemy, jest niewysłowionym darem zmartwychwstałego Pana dla nas, pielgrzymujących, dlatego zawiera w sobie, podobnie jak w łamanym chlebie, smak i woń dziewiczej Matki”⁹. Istotnie, poczynając od pierwszego momentu życia w łonie matczynym, Jezus ofiarował się na chwałę Boga oraz za życie i zbawienie świata (por. Hbr 10,5-10). Szczytem tej ofiary stała się godzina Krzyża, owocem Zmartwychwstanie, a zbawiennym skutkiem i darem jest uczestnictwo ludzi w życiu Bożym.

Pamiątka eucharystyczna uobecnia przeszłość i równocześnie jest zadatkem przyszłej chwały. Potwierdza to aklamacja wypowiedzana w centralnej części każdej Mszy św.: „Głosimy śmierć Twoją, Panie Jezu, wyznajemy Twoje zmartwychwstanie i oczekujemy Twego przyścia w chwale”

⁶ Zob. TENŻE, Konstytucja *Sacrosanctum Concilium*, 47; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1337; *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, 48.

⁷ *Mszał Rzymski*, I prefacja o Najświętszej Eucharystii.

⁸ *Tamże*, I Modlitwa Eucharystyczna.

⁹ JAN PAWEŁ II, *Przemówienie na Anioł Pański (5 czerwca 1983)*.

2.3. Pamiątka eklezjalnego wymiaru nakazu Chrystusa

6. Posłuszeństwo słowom Chrystusa: „Czyńcie to na moją pamiątkę”, domaga się wspólnotowego spojrzenia na omawianą tajemnicę. Eucharystia nie jest sprawą prywatną, a jej eklezjalny wymiar nie pozwala by była rozumiana i przeżywana jako czynność indywidualna, nawet jeśli dotyczy pojedynczych osób; przeciwnie, ona jest zawsze czynnością Kościoła, ona buduje Kościół.

Świadomość tego, że „Kościół czyni Eucharystię, a Eucharystia Kościół”, sprawia, iż wspólnota chrześcijańska od początku swego istnienia celebrowała pamiątkę Paschy Chrystusa jako źródło i szczyt swojej tożsamości i posłannictwa. Dlatego gromadzenie się każdej niedzieli razem w imię Chrystusa, aby posilać się przy stole słowa Bożego i stole Chleba życia, jest wyrazem posłuszeństwa wobec woli Chrystusa, którą jasno wyraził w przeddzień Swojej męki¹⁰. Nie można nazywać się chrześcijaninem, a równocześnie nie realizować nakazu Jezusa: „Czyńcie to na moją pamiątkę”.

W celebrowaniu śmierci i zmartwychwstania Chrystusa Kościół odnajduje za każdym razem własną żywotność; odkrywa też powołanie ludu Nowego i Wiecznego Przymierza, pielgrzymującego po drogach doświadczeń tego świata ku wspólnotocie życia z Bogiem w niebieskim Jeruzalem, gdzie „zamieszka wraz z nimi, i będą oni Jego ludem, a On będzie «Bogiem z nimi». I otrze z ich oczu wszelką łzę, a śmierci już odtąd nie będzie. Ani żałoby, ni krzyku, ni trudu już odtąd nie będzie, bo pierwsze rzeczy przeminęły” (Ap 21,3-4).

2.4. Pamiątka przeżywana na podobieństwo Chrystusa

7. Sprawując pamiątkę Paschy Chrystusa, Kościół w mocy Ducha Świętego jest wezwany do zjednoczenia z najświętszą Ofiarą, składaną Ojcu. W ten sposób Ofiara Chrystusa staje się również ofiarą uczestniczących w niej wiernych¹¹

Wiemy ponadto, iż nakaz „Czyńcie to na moją pamiątkę” ściśle związany jest z nowym przykazaniem, które Chrystus polecił zachowywać swoim uczniom w tym samym momencie kiedy zajęli z nimi miejsce przy stole w Wieczerniku: „Jeżeli więc Ja, Pan i Nauczyciel, umyłem wam nogi, to i wyście powinni sobie nawzajem umywać nogi. Dałem wam bowiem przykład, abyście i wy tak czynili, jak Ja wam uczyniłem (J 13,14-15).

Doprawdy, nie można celebrować pamiątki Chrystusa w obrzędzie liturgicznym bez naśladowania Jego bezgranicznej miłości w praktyce naszego życia codziennego. Wymaga tego bezwzględne posłuszeństwo uczniów wobec swego Mistrza i Pana. Dlatego nigdy nie wolno nawet pomyśleć, żeby uczniowie Chrystusa kroczyli inną drogą niż ich ukrzyżowany i zmartwychwstały Pan. Ewidentną próbą takiej

¹⁰ TENŻE, List apostolski *Dies Domini* (31 maja 1998), 31–54.

¹¹ *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, 55f; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1368.

właśnie postawy jest „męczeństwo” towarzyszące dziejom Kościoła aż do naszych czasów. Relikwie męczenników, kładzine od starożytności pod ołtarzem, na którym celebruje się pamiątkę „Ofiary naszego pojednania”¹², są nieustannym wezwaniem do realizowania Chrystusowego przykazania wzajemnej miłości. Jedyne moc płynąca z Eucharystii pozwalała i wciąż pozwala niezliczonej rzeszy mężczyzn i kobiet składać świadectwo życia wypływającego z tej nadzwyczajnej nowości Paschy Chrystusa.

3. „Bierzcie i jedzcie”

3.1. Pokarm eucharystyczny jednoczy nas z Chrystusem i Kościołem

8. Sakramentalnymi znakami Ofiary Chrystusa jest konsekrowany chleb i wino. Ich spożywanie oznacza wejście do wspólnoty z Chrystusem i zespolenie się z Nim i z tymi, którzy posilają się przy tym samym stole nowego życia.

3.2. Chleb nowego życia

9. Posilanie się jest czymś nieodzownym w życiu, a wspólne spożywanie pokarmu szczególnym znakiem ludzkiej więzi i rodzinności. W Eucharystii jednak Pan nasz Jezus Chrystus nie tylko czyni nas współbiednikami jednego stołu, ale w pokarmie duchowym daje nam siebie samego. Dlatego w Nim żyjemy, a „nasze uczestnictwo w Ciele i Krwi Chrystusa nie ma niczego innego na celu, jak przemianę w Tego, kogo się przyjmuje. Mamy ponadto całkowicie przyoblec się cielesnie i duchowo w Tego, w którym umarliśmy, zostali pogrzebani i zmartwychwstali”¹³

„Spożywanie Ciała Chrystusa” pociąga za sobą swoistą zachłanność na miłość Bożą i jest rodzajem zgorzenia odwieczną mądrością Boga, podobnie jak dzieje się to odnośnie do rozumienia Wcielenia i tajemnicy Krzyża: „Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje ciało za życie świata. Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim” (J 6,51.56).

Te tajemnicze słowa Jezusa stały się zrozumiałe dla uczniów dopiero wtedy, kiedy z Nim zasiedli przy stole w przeddzień Jego męki, i kiedy „wziął chleb i dzięki uczyniwszy połamał i rzekł: «To jest Ciało moje za was wydane. Czyście to na moją pamiątkę». Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: «Ten Kielich jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pić będziecie, na moją pamiątkę»” (1 Kor 11,23-25).

¹² *Mszal Rzymski*, III Modlitwa Eucharystyczna.

¹³ Św. LEON WIELKI, *Mowy*, 12, w: *Liturgia godzin*, środa 2. tyg. Wielkanocy.

Są to te same słowa, które mocą Ducha Świętego, poprzez usta kapłana, Chrystus Pan wypowiada podczas celebracji każdej Eucharystii. „Kiedy On sam wyrzekł te słowa i powiedział o chlebie: «To jest Ciało moje», kto jeszcze ośmieli się wątpić? I gdy stwierdził i powiedział: «To jest Krew moja», któż odąd mógłby powątpiewać i twierdzić, że nie jest to Jego Krew? Dlatego też z całkowitym przekonaniem pożywamy chleb i wino jako Ciało i Krew Chrystusa. Ponieważ pod postacią chleba otrzymujesz Ciało i pod postacią wina otrzymujesz Krew, a gdy spożywasz Ciało i Krew Chrystusa stajesz się uczestnikiem Jego Ciała i jego Krwi. I tak stajemy się nosicielami Chrystusa, gdyż w członkach naszych znajduje się Jego Ciało i Jego Krew”¹⁴

Doprawdy, wspaniałe jest to wezwanie, aby w braniu i spożywaniu Chleba życia można było w sposób jedynie godny i słuszny składać Bogu dziękczynienie!

3.3. Z jednego chleba powstaje tylko jedno ciało

10. Wszczepieni poprzez chrzest do Chrystusa, jak latorośle do jednego krzewu winnego (por. J 15,5), rozpoznajemy się jako dzieci jednego Ojca, który gromadzeni nas wokół stołu eucharystycznego: „Chleb, który łamiemy, czyż nie jest udziałem w Ciele Chrystusa? Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, liczni, tworzymy jedno Ciało. Wszyscy bowiem bierzemy z tego samego chleba” (1 Kor 10,16-17).

Odpowiadając na zaproszenie Jezusa: „Bierzcie i jedzcie”, Kościół wzrasta w jedność. Staje się to wówczas, kiedy podczas celebracji Eucharystii prosimy Ojca w niebie, „aby Duch Święty zjednoczył nas wszystkich, przyjmujących Ciało i Krew Chrystusa”¹⁵. „Chleb powstaje z wielu ziaren pszenicy. Miele się je na mąkę, rozrabia z wodą i wypieka na ogniu. Słusznie można się w tym dopatrywać wyobrażenia Ciała Chrystusowego; powstaje ono z wielości całego rodzaju ludzkiego jako jedno ciało, a doprowadza je do doskonałości ogień Ducha Świętego”¹⁶.

Jedność ciała nie oznacza uniformizmu jego członków. Jeden Chlen ożywia poszczególne posługi i charyzmaty w organizmie Kościoła, zachowując jedność w Duchu, pozwala jednak każdemu żyć zgodnie z otrzymanym powołaniem. W ten sposób od Głowy całe ciało, należycie zespolone i zorganizowane, otrzymuje moc wzrastania i budowania się we wzajemnej miłości (por. Ef 4,1-16).

Ożywiony Duchem, jeden i święty Kościół jest jednak podzielony w swoich dzieciach, które odłączyły się od niego w ciągu dziejów z powodu grzechu i wzajemnych nieporozumień. Stało się to powodem, mimo przyjęcia tego samego chrztu, braku możliwości uczestniczenia przy jednym stole eucharystycznym. Wypływa to ze świadomości, iż jedność w miłości wymaga również jedności w prawdzie.

¹⁴ *Katechezy jerozolimskie*, Katecheza 22, Mistagogiczna, 4, w: *Liturgia godzin*, sobota w Oktawie Wielkanocy.

¹⁵ *Mszał Rzymski*, II Modlitwa Eucharystyczna.

¹⁶ Św. GAUDENCJUSZ Z BRESCI, *Traktaty*, 2, w: *Liturgia godzin*, czwartek 2. tyg. Wielkanocy.

Nieustanne jednak wołanie o pełną Komunię sprawia, że celebrowanie Eucharystii jest równocześnie prośbą o ponowne zjednoczenie się wszystkich ochrzczonych, a także znakiem wspólnych wysiłków o wypełnienie się modlitwy Chrystusa, „aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno” (J 17,21).

3.4. Chleb, który umacnia w drodze

11. Słowa Chrystusa: „bierzcie i jedzcie”, zbieżne są z pragnieniem ludzkiego serca, które usiłuje zaspokoić tysięczne formy głodu, jakie napotyka podczas ziemskiego pielgrzymowania. Człowiek doświadcza głodu chleba i innych potrzeb do życia, głodu sprawiedliwości i wolności, a także głodu miłości i nadziei. W chlebie i winie Bóg dał dlatego człowiekowi nie tylko pokarm doczesny, który goli, ale także sakrament, który go odnawia i sprawia, aby mu nigdy nie zabrakło tego, co podtrzymuje ciało i ducha¹⁷ Modlitwa jaką zanosimy do Ojca Niebieskiego: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”, znajduje zatem pełną odpowiedź dopiero w otrzymanym pokarmie słowa Bożego i w Eucharystii. Także nam współczesnym, jak ongiś rzeszom wołającym: „Panie, daj nam zawsze tego chleba”, Jezus odpowiada: „Jam jest chleb życia. Kto do mnie przychodzi, nie będzie łaknął; a kto we Mnie wierzy, nigdy pragnąć nie będzie” (J 6,34-35).

Posilanie się Chrystusem przy świętym stole jest stałym odkrywaniem prawdy, że „Jego Ciało za nas wydane umacnia nas, gdy je spożywamy”¹⁸, a w konsekwencji wypełnieniem obietnicy: „Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię” (Mt 11,28). Moc konsekrowanego chleba i wina zaprasza więc do wytrwałego udziału w Uczcie eucharystycznej, aby w ten sposób umacniać się w postępowaniu drogą ku pełnemu zjednoczeniu z Bogiem.

Wiara, karmiona „chlebem życia” i „kielichem zbawienia”, znajdzie zatem umocnienie w Chrystusie, który jest jedyną i prawdziwą odpowiedzią na pytanie o sens życia ludzkiego i jego ostateczne przeznaczenie: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskreszę w dniu ostatecznym. Kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6,54.58). Również w trudnych momentach, zwłaszcza wtedy, kiedy cierpienia stawiają pytania, na które trzeba odpowiedzieć z miłością, każdy powinien wiedzieć, że słowa Chrystusa: „Bierzcie i jedzcie”, są skierowane właśnie do tych osób. Chleb eucharystyczny jest dlatego umocnieniem słabych, lekarstwem dla chorych, balsamem gojącym rany oraz pokarmem na drogę odchodzącą z tego świata (wiatykiem). Eucharystia zatem jest potężną mocą tych wiernych, którzy żyją i pracują w środowiskach i okolicznościach, gdzie ich obecność jest jedyną możliwością głoszenia Ewangelii i dawania świadectwa o Jezusie Chrystusie, „drodze, prawdzie i życiu” (J 14,6). Spożywanie więc „Chleba życia” wskazuje na Tego, dla którego naprawdę warto żyć.

¹⁷ *Mszal Rzymski*, Modlitwa nad darami, XI niedz. zwykła.

¹⁸ *Mszal Rzymski*, I prefacja o Najświętszej Eucharystii.

4. „Za was i za wszystkich wydane”

4.1. Chleb łamany i dzielony dla życia Kościoła i dla służby misyjnej w świecie

12. Zjednoczenie z chlebem życia i kielichem zbawienia przywraca zrozumienie prawdy, że „Bóg jest miłością. W tym objawiła się miłość Boga ku nam, że zesłał Syna swego Jednorodzonego na świat, abyśmy życie mieli dzięki Niemu. W tym przejawia się miłość, że nie my umiłowaliśmy Boga, ale że On sam nas umiłował i posłał Syna swojego jako ofiarę przebłagalną za nasze grzechy. My także widzieliśmy i świadczymy, że Ojciec zesłał Syna jako Zbawiciela świata” (1 J 4,8-10.14).

4.2. Dar, który ożywia

13. Prawdziwa miłość zakłada bezwarunkowy dar z samego siebie. Bez tego miłość jest zaborcza i pragnie posiadać coraz więcej, staje się ponadto swego rodzaju szantażem, a w końcu złudzeniem. W przeciwieństwie do tego miłość prawdziwa jest całkowitym darem dla drugiego, jest wyrzeczeniem się samego siebie.

Taką miłością prawdziwą jest Ofiara Chrystusa. Została złożona dobrowolnie i za wszystkich ludzi: „Dobry pasterz daje życie swoje za owce. Dlatego miłuje mnie Ojciec, bo Ja życie moje oddaję... Nikt mi go nie zabiera, lecz Ja od siebie je oddaję (J 10,11.17-18). Nie należy ponadto zapominać, że oddane przez Chrystusa życie dotyka jeszcze głębszej sprawy: „Bóg okazuje nam swoją miłość przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami” (Rz 5,8). Jezus zatem przelał swoją krew nie tylko za tych, którzy odpowiedzieli na Jego miłość.

W ten sposób miłość Boża odślania nam swoją własną doskonałość: dawać bezinteresownie i czynić dobrze sprawiedliwym i grzesznikom. Miłość wobec biednego, który nie jest w stanie odwzajemnić daru, jest miłosierdziem a miłość nieprzyjaciela, od którego nie można spodziewać się niczego dobrego, jest przebaczeniem. Od tej darmowej miłości, ukazanej przez Chrystusa, zaczęło się odkupienie, czyli odpuszczenie grzechów i pojednanie grzeszników: „Bóg, będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, i to nas, umarłych na skutek występków, razem z Chrystusem przywrócił do życia. Łaską bowiem jesteście zbawieni” (Ef 2,4-5).

4.3. Dar obejmujący wszystkich

14. Jezus „potwierdza, że przyszedł «dać życie swoje jako okup za wielu» (Mt 20, 28); to ostatnie pojęcie nie jest ograniczające: przeciwstawia całą ludzkość jedynej Osobie Odkupiciela, który wydaje siebie, aby ją zbawić. Kościół w ślad za Apostołami naucza, że Chrystus umarł za wszystkich ludzi bez wyjątku: «Nie ma, nie było i nie będzie żadnego człowieka, za którego nie cierpiałby Chrystus»¹⁹

¹⁹ *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 605.

Powierając Apostołom sakrament swojego całkowitego poświęcenia, Chrystus oddał się wszystkim potomkom prarodzica Adama, dla których odnowiony przez Wcielenie związek nie uznaje rozróżnienia między mężczyzną i kobietą, bogatym i biednym, wolnym i niewolnikiem, białym i czarnym, Żydem i Grekiem czy europejczykiem lub azjata... „Nie tak samo ma się rzecz z przestępstwem jak z darem łaski. Jeżeli bowiem przestępstwo jednego sprowadziło na wszystkich śmierć, to o ileż obficie spłynęła na nich wszystkich łaska i dar Boży, łaskawie udzielony przez jednego człowieka, Jezusa Chrystusa” (Rz 5,15).

Chrystus w swoim posługiwaniu kieruje do wszystkich słowo zbawienia. Jeżeli ktoś jest przez Niego uprzywilejowany, to są nimi ludzie pogardzani i odepchnięci przez społeczeństwo. Pomnażając chleb i ryby dla zgłodniałej rzeszy słuchaczy, nie czynił różnicy w stosunku do osoby: „Jedli i nasycili się wszyscy” (Łk 9,17). W ten sam sposób wszyscy są zaproszeni do celebrowania i spożywania Eucharystii, celem pogłębienia braterstwa i wspólnoty ochrzczonych. W Nowym i Wiecznym Przymierzu, przypieczętowanym drogocenną swoją Krwią, Jezus Chrystus obalił każdy dzielący nas mur, aby w ten sposób stworzyć w sobie jedynie człowieka nowego (por. Ef 2,14-18).

4.4. Dar domagający się odpowiedzialności

15. Wobec łamanego „dla nas” Chleba życia nie jesteśmy w stanie powiedzieć więcej, jak tylko z pokorą wyznać: „Panie, nie jestem godzien, abyś przyszedł do mnie, ale powiedz tylko słowo, a będzie uzdrowiona dusza moja” Nie powinniśmy także zapominać, że noc ustanowienia Najświętszego Sakramentu jest równocześnie nocą zawinionej zdrady Judasza.

Niestety, możliwe jest spożywanie Ciała i Krwi Pańskiej w sposób niegodny. Przyjęcie Chrystusa oznacza zezwolenie Mu na życie w nas, na to, aby mówił i działał przez nasze usta i ręce, aby mógł wypełniać w naszym życiu swoją ofiarną posługę „dla drugich”, nie wyłączając nikogo. „Niech zatem każdy baczy na siebie samego, spożywając ten chleb i pijąc z tego kielicha. Kto bowiem spożywa i pije nie zważając na Ciało Pańskie, wyrok sobie spożywa i pije” (1 Kor 11,28-29). Dlatego każdy, kto w sposób ciężki naruszył jakiegokolwiek przykazanie Boże, zanim przystąpi do Komunii eucharystycznej powinien oczyścić się z grzechu w sakramencie pokuty.

Wprawdzie Eucharystia z jednej strony jest źródłem pojednania i zobowiązuje wiernych do skutecznego stawania się rzecznikami przebaczenia, to z drugiej strony, aby godnie przyjąć Ciało Pańskie, konieczne jest nie tylko pojednanie z Bogiem, ale także z braćmi i całą wspólnotą. Taki też jest sens w obrządku rzymskim znaku pokoju, który wierni wymieniają przed przyjęciem Komunii świętej, zespalających wszystkich w jedno Ciało, ożywione owocami Ducha Świętego: „miłością, radością, pokojem, cierpliwością, uprzejmością, dobrocią, wiernością, łagodnością i opanowaniem” (Ga 5,22).

Godne przyjęcie Chleba, które „za was i za wszystkich” zostało wydane, powinno powodować rozpoznanie Jezusa w naszych najbardziej potrzebujących braciach,

zwłaszcza w biednych i pogardzanych. Eucharystia domaga się odpowiedzi poprzez odnowiony sposób postępowania, wypełniony szczerą miłością. Przypomina to św. Jan Chryzostom w słowach: „Skosztowałeś Krwi Pana, a nie zauważasz nawet swego brata. Znieważasz ten stół, jeśli nie uznajesz za godnego udziału w twoim przeżywaniu tego brata, który był godny zasiadać przy tym samym stole Pana. Bóg uwolnił cię od wszystkich grzechów i zaprosił do swego stołu, a ty nawet wtedy nie stałeś się bardziej miłosierny”²⁰

4.5. Dar służący posłudze misyjnej Kościoła

16. W zestawieniu wszystkich dóbr duchowych Kościoła Eucharystia ukazuje nam się jako źródło i szczyt całego procesu ewangelizacji. Nie tylko wieńczy drogę wtajemniczenia wierzącego w życie Chrystusa, które realiuje się następnie w Kościele, ale pobudza także chrześcijan do głoszenia słowem i przykładem celebrowanego w misterium Eucharystii dzieła zbawienia²¹.

Uczta eucharystyczna pobudza zatem uczestników do włączenia się w posłannictwo misyjne, gdyż wszyscy powołani są do poznania Ewangelii zbawienia i osiągnięcia jej owoców. Celebracja Ofiary eucharystycznej jest najskuteczniejszym czynem misyjnym, który odnawia świat i każde życie człowieka.

Łamanie Chleba życia wciąga, zarówno indywidualnie, jak i wspólnotowo, do pomagania tym, którzy nie znają Ewangelii, aby mogli otworzyć się na dar wiary, natomiast tym, którzy się oddalili, na ponowne odkrycie radosnej łączności z Chrystusem, naszym Zbawicielem. Każda Msza św. kończy się wezwaniem misyjnym: „idźcie” i zanieście wszystkim radosne przesłanie „pokoju” od zmartwychwstałego Pana. Z misterium Eucharystii zatem wypływa, rozwija się i umacnia służba ubogim, świadczenie miłości, obrona i promocja godności każdej osoby, a także walka o sprawiedliwość i poszukiwanie trwałego pokoju.

5. Misterium wiary

5.1. Od celebracji wiary do wiary przeżywanej w kontemplacji i nadziei

17. Chleb życia ożywia tego, kto przyjmuje go z wiarą. Jezus uczył tego swoich słuchaczy w Kafarnaum i na innych miejscach: „«Troszczcie się nie o ten pokarm, który ginie, ale o ten, który trwa na wieki, a który da wam Syn Człowieczy; Jego to bowiem pieczęcią swą naznaczył Bóg Ojciec». Oni zaś rzekli do Niego: «Cóż mamy czynić, abyśmy wykonali dzieła Boga?»». Jezus, odpowiadając, rzekł do nich: «Na tym

²⁰ Św. JAN CHRYZOSTOM, *Homiliae in primam ad Corinthios*, 27,4, w: *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1397.

²¹ Por. SOBÓR WATYKAŃSKI II, Dekret *Presbyterorum Ordinis*, 5.

polega dzieło zamierzone przez Boga, abyście uwierzyli w Tego, którego On posłał»” (J 6,27-29).

5.2. Słowo objawia Misterium

18. Bez Objawienia Bożego Eucharystia pozostanie niezrozumiała. Podobnie jak uczniom w Wieczerniku i idącym do Emaus (zob. Łk 24,13-35), również i nam potrzeba wpieryw przełamać się z Panem chlebem Słowa, które rozpali w naszych sercach miłość i pozwoli przylgnąć do Jego misterium śmierci i zmartwychwstania, uobeczonego w sakramencie ołtarza. Dlatego Msza św. składa się z liturgii słowa i liturgii eucharystycznej, z dwóch części ściśle ze sobą związanych i sobie podporządkowanych²². Słuchanie słowa Bożego, które sam Chrystus głosi w zgromadzeniu liturgicznym, pobudza nas również do odpowiedzi w wierze, uzdalniającej do uczestnictwa w Uczcie nowego Życia.

5.3. Obecność żywa i prawdziwa

19. Ścisły związek między wydarzeniem historycznym i sakramentem należyście wyjaśnia kantyk eucharystyczny *Ave verum corpus natum de Maria Virgine*, w którym wyznaje się, że Tego samego, który wcielił się w dziewiczym łonie Maryi, aby być Bogiem z nami, spotykamy dziś w sposób rzeczywisty w znakach eucharystycznych. Obecność Chrystusa w Eucharystii jest zatem obecnością rzeczywistą (realną), darowaną nam „w sakramencie”, to jest pod osłoną znaków i czynności wykonywanych zgodnie z wolą Chrystusa, a także w sposób ustalony, zgodnie z tadcją apostołską, przez Kościół. „Ta obecność wszakże nazywa się «rzeczywistą» nie w sensie wyłączności, jakoby inne nie były «rzeczywiste», ale przez szczególną doskonałość, bo jest substancjalna. Przez nią mianowicie obecny staje się Chrystus cały, Bóg i człowiek”²³

5.4. Wiara prowadzi do adoracji

20. Zgłębianie wielkości Eucharystii, przechowywanej w dzień i w nocy w naszych kościołach, wzywa wierzących do uwielbienia tego Misterium także poza Mszą św., aby w ten sposób przedłużyć usposobienie modlitewne, które ożywiało samą celebrację eucharystyczną. Cicha modlitwa dziękczynna i błagalna pogłębia wiarę i pomaga żyć nadzieją i miłością.

Wystawienie Najświętszego Sakramentu, godziny adoracyjne, procesje eucharystyczne, zwłaszcza w Uroczystość Ciała i Krwi Pańskiej, a także Kongresy Eucharystyczne, koncentrują naszą uwagę na Tym, który jest Chlebem życia i samym życiem. Wszystko to przypomina nam i świadczy o tym, że nie tylko samym chlebem

²² Zob. TENŻE, Konstytucja *Sacrosanctum Concilium*, 56.

²³ PAWEŁ VI, Encyklika *Mysterium fidei* (3 IX 1965).

doczesnym żyje człowiek. Wymiar kontemplacyjny, wzorowany na głębokim i cichym rozważaniu Dziewicy Maryi, pozwala doświadczać w Eucharystii żywą obecność Boga, a ponadto pomaga przemieniać ziemską śmiertelność w życie wypełnione nadzieją zmartwychwstania. „Pilnie potrzebna jest wielka modlitwa za życie, przenikająca cały świat”²⁴

5.5. Chleb życia wiecznego znakiem Paschy obejmującej cały wszechświat

21. Współczesnym ludziom, pragnącym głębiej przeżyć swoje życie i to bez ograniczeń czasu i miejsca, Chrystus obiecał możliwość włączenia się do Jego własnego życia, które nigdy się nie skończy: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskreszę w dniu ostatecznym” (J 6,54). Św. Ignacy Antiocheński przypomina, że Eucharystia jest jedynym chlebem, „który jest pokarmem nieśmiertelności, lekarstwem pozwalającym nam nie umierać, lecz żyć wiecznie w Jezusie Chrystusie”²⁵ W Eucharystii zawarta jest i już się realizuje błogosławiona nadzieja, wzmacniająca oczekiwanie Kościoła i każdego wierzącego na powtórne przyjście Chrystusa: „Przyjdź, Panie Jezu” To Kościół – Oblubienica mówi do Chrystusa, swego Oblubieńca: „Przyjdź”. I On przychodzi w konsekrowanym chlebie i winie, i potwierdza swoje przyjście w chwale: „Zaiste, przyjdę niebawem” (Ap 22,20).

Eucharystia wreszcie, wskazując na odnowę świata przez Zbawiciela²⁶, przynagla wiernych, aby byli odpowiedzialni także za środowisko naturalne, za ziemię i powietrze, oraz za cały, powierzony przez Stwórcę, wszechświat. Wierząc, że chleb i wino, owoce ziemi i pracy rąk ludzkich, stają się Ciałem i Krwią Chrystusa, dostrzegamy już ową przemianę stworzenia, które na końcu czasów, jedyny Zbawiciel świata, przekaze ostatecznie odnowione w ręce swego Ojca²⁷

6. Z Kościołem rzymskim

6.1. W łączności z Kościołem następcy św. Piotra, przewodzącym w miłości

22. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny odbędzie się w Rzymie, gdzie święci Apostołowie Piotr i Paweł, z niezliczoną rzeszą innych męczenników, złożyli Chrystusowi i Kościołowi najwyższe świadectwo wiary i miłości. Ich przykład i męstwo, symbolicznie ukazane również w otwarciu „Świętych Drzwi”, wzywają wierzących

²⁴ JAN PAWEŁ II, Encyklika *Evangelium vitae* (25 III 1993), 100.

²⁵ ŚW. IGNACY ANTIOCHEŃSKI, *Epistula ad Ephesios*, 20, 2, w: *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1405.

²⁶ Por. SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucja *Gaudium et spes*, 38.

²⁷ 1 Kor 15,24; SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucja *Gaudium et spes*, 38–39.

do odnowionego wejścia w misterium Chrystusa i Kościoła, aby z nową siłą ducha rozpocząć trzecie tysiąclecie.

Zwołanie Kongresu Eucharystycznego zmusza do wysiłku przede wszystkim Kościół w Rzymie, kierowany przez następcę św. Piotra. Składając dzięki Bogu, Ojcu naszego Pana Jezusa Chrystusa, jedynego Zbawiciela świata, Kościół Rzymski wyprasza obfitość łask Ducha Świętego do wiernego wypełniania, również w tym przedsięwzięciu, misji powierzonej mu przez zrządzenie Bożej opatrności dla dobra innych Kościołów rozsianych na całym świecie. Z takim nastawieniem pragnie przyjąć pielgrzymów roku jubileuszowego oraz przekazać im bogactwo swojej tradycji i świadectwo wiary. Starożytny przykład młodego św. Tarcyzjusza, który wolał „oddać własne życie”, aniżeli sprofanować samo Życie, które zanosił pod postacią chleba eucharystycznego²⁸, niech będzie świetlanym bodźcem do zaangażowania się, także w wymiarze osobistym, do umożliwienia spotkania się wszystkich z Chrystusem, naszym Zbawicielem.

Niech Dziewica Maryja, która w misyjnym geście przedstawiła swego Syna pasterzom betlejemskim i Mędrcom przybyłym ze Wschodu do Jerozolimy, pouczy każdą wspólnotę chrześcijańską do składania dziękczynienia naszemu Panu, aby obdarzył dobrami potrzebujących, i aby wszyscy wyrażali w swoim życiu misterium paschalne, które z wiarą celebrowują.

Wikariat Rzymski,

w święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 8 września 1998 r.

Przekład z języka włoskiego: ks. H.J. Sobeczko

²⁸ Por. Inskrypcje damazjańskie w katakumbach Kaliksta, DAMAZY, *Epigr.*, 15.